

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАІЧЫННІКАМІ

52 (737)

Ліпень 1963 г.

Год выдання 9-ы

Выдатная перамога

БЕЛАРУСКІХ БУДАЎНІКОЎ

РАБОЧЫМ, ІНЖЫНЕРАМ, ТЭХНІКАМ І СЛУЖАЧЫМ, ПАРТЫЙНЫМ, ГАСПАДАРЧЫМ, ПРАФСАЮЗНЫМ І КАМСАМОЛЬСКІМ АРГАНІЗАЦЫЯМ БУДАЎНІЧАГА ТРЭСТА «НАФТАБУД», МАНТАЖНЫХ І СПЕЦЫЯЛІЗАВАНЫХ АРГАНІЗАЦЫІ МІНІСТЭРСТВА БУДАЎНІЦТВА БЕЛАРУСКАЙ ССР І ДЗЯРЖАЎНАГА ВЫТВОРЧАГА КАМІТЭТА ПА МАНТАЖНЫХ І СПЕЦЫЯЛЬНЫХ БУДАЎНІЧЫХ РАБОТАХ, ПРАЕКТНЫХ ІНСТЫТУТАХ І ПОЛАЦКАГА НАФТАПЕРАПРАЦОУЧАГА ЗАВОДА

Дарагія таварышы! Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў ССРС гарача віншуюць вас з выдатнай перамогай — завяршэннем будаўніцтва, уводам у дзеянне і асваеннем першых тэхналагічных устаноўкаў Полацкага нафтаперапрацоўчага завода.

Узвядзенне нафтаперапрацоўчага завода, аснашчанага найноўшым сучасным абсталяваннем, ажыццёўлена на паўгода раней за ўстаноўленыя нормы працягласці будаўніцтва.

Дасягнуты поспех з'яўляецца вынікам самаадданай працы, высокага майстэрства рабочых, інжынераў і тэхнікаў будаўнічых і мантажных арганізацый, шырокага ўжывання ў будаўніцтве зборнага жалезабетону, высокапрадукцыйнага выкарыстання машын і механізмаў, укаранення прагрэсіўных метадаў работ. Многа творчых намаганняў у асваенне тэхналогіі вытворчасці ўклаў калектыў Полацкага нафтаперапрацоўчага завода, які за кароткі тэрмін асвоў праектную магутнасць тэхналагічных устаноўкаў.

Ваша працоўная перамога з'яўляецца важным укладом у далейшае развіццё прамысловасці рэспублікі і забеспячэнне народнай гаспадаркі заходніх раёнаў краіны нафтапрадуктамі.

ЦК КПСС і Савет Міністраў ССРС выказваюць упэўненасць у тым, што калектывы будаўнікоў, мантажнікаў і нафтаперапрацоўшчыкаў Беларусі, шырока выкарыстоўваючы набыты вопыт, даб'юцца новых поспехаў у выкананні заданняў партыі і ўрада па далейшаму развіццю нафтаперапрацоўчай прамысловасці рэспублікі.

ЦЭНТРАЛЬНЫ
КАМІТЭТ КПСС
САВЕТ МІНІСТРАЎ
ССРС

У нумары:

- Партыя і ўрад віншуюць палаччан.
- Растуць новыя завадскія карпусы.
- Нашы поспехі здзіўляюць не толькі сяброў.
- Хто дае жыццё, павінен яго абараняць! — палымяны заклік да жанчын усіх кантынентаў.
- У Асінторфе ў 1942-ім...
- Дзеці нашых землякоў з Англіі і ФРГ прыбылі на адпачынак.

НА ЗДЫМКУ: зваршчыкі-вышыннікі, якія вызначыліся пры будаўніцтве крэкінга. Злева направа — Аляксандр Шарыкаў, Аляксей Шаўцоў і Мікалай Дзягцяр.
Фота А. Сабатажа.

БУЙНЕЙШЫ Ў ЕЎРОПЕ

Не завіце маю рэспубліку
Краінай цёмных лясоў.
Паглядзіце —
Над ёю свеціцца
Агні завадскіх карпусоў.

К. КІРЭНКА.

Вялікая радасць, урачыстае свята ў будаўнікоў Полацкага нафтагиганта — на паўгода раней тэрміну ўступіла ў строй першая тэхналагічная лінія завода.

Там, дзе пяць год назад рос калгасны лён і шапталіся стромкія сосны, узняўся завод-гігант. Рукамі нястомных працаўнікоў нафтабуда за гэты час зманціравана 210 тысяч кубічных метраў жалезабетонных канструкцый, 7,8 тысячы тон тэхналагічнага абсталявання, пракладзена больш 600 кіламетраў трубаправодаў і падземных камунікацый, пабудавана каля 100 кіламетраў аўтамабільных дарог і чыгуначных пуцэй.

Далёка на ўсходзе краіны, у раёне Башкірыі і Татарыі, пачынаецца тэхналагічная схема завода. Па сталёвых жылах нафтаправодаў даўжынёй каля 2000 кіламетраў пацячэ сюды, на Полаччыну, чорнае золата. Нафта будзе паступаць поўнасцю падрываваная. Толькі адно гэта сэканоміць для народнай гаспадаркі краіны каля 110 тысяч рублёў.

На будаўніцтве завода былі ажыццёўлены многія смелыя тэхнічныя рашэнні. Так, упершыню ў сусветнай практыцы будаўніцтва нафтаперапрацоўчых заводаў магутныя рэзервуары для даў магутныя нафтапрадукцыйных і светлых нафтапрадукцыйных зборных таў манціраваліся са зборных жалезабетонных панеляў і ружалебетонных панеляў і энергалагонных загатоўкаў. Ужыванне нолонных загатоўкаў дапамагло датэрвай тэхналогіі дапамагло датэрвай тэхналогіі эксплуатацыю мінова ўвесці ў эксплуатацыю

першую тэхналагічную нітку гіганта. Гэта вялікая працоўная перамога будаўнікоў і мантажнікаў — усяго калектыву нафтабуда. Імёны брыгадэраў комплексных брыгад Кускова, Уласевіча, Купчыны, экскаватаршчыкаў Крэменя, Паўлёнка, мантажнікаў Машкіна, Зеніна, Чарненкі і многіх іншых увайдучы ў летапіс індустрыяльнага будаўніцтва Беларусі.

Полацкі нафтаперапрацоўчы будавала ўся краіна. Эстонія пастаўляла на будаўніцую пляцоўку цэпалабменнікі, Украіна — ёмістасці для АВТ і крэкінга, з Малдавіі прыбывалі помпы і абсталяванне. Урал паслаў электраматары, Ленінград — тэхнічную дакументацыю. У завода больш як 300 прадпрыемстваў пастаўшчыкоў у розных канцах краіны.

Побач з беларусамі на нафтабудзе працуюць рускія, украінцы, літоўцы, азербайджанцы — прадстаўнікі 17 нацыянальнасцей Савецкай краіны. Нездарма нафтабуд называюць будоўляй дружбы.

Прадпрыемства здадзена ў эксплуатацыю, але будаўніцтва працягваецца. За першай тэхналагічнай лініяй паследуе другая. Полацкі нафтаперапрацоўчы завод аўтамат будзе адным з буйнейшых у Еўропе. Аўтаматыка... У гэтым слове заключаецца сутнасць завода, яго перавагі. Усім тэхналагічнымі працэсамі будучы кіраваць аператары з пульта кіравання. Поўнасцю будучы механізаваны і аўтаматызаваны такія працэсы, як замеры нафтапрадуктаў у рэзервуарах, запуск і спыненне помпаў, наліванне вадкасцей у чыгуначныя цыстэрны, лабараторны кантроль за якасцю.

Разам з нафтабудаўнікамі вялікую перамогу атрымалі і энергабудаўнікі. Побач з велізарнай заводскай пляцоўкай узняліся ма-

гутныя карпусы Полацкай ЦЭЦ № 2. Гэта адно з буйнейшых энергетычных збудаванняў у рэспубліцы. ЦЭЦ не толькі забяспечыць тэхнічныя вузлы завода прамысловай парай і энергіяй, яна дасць танную электраэнергію многім навакольным раёнам. Танную, таму што станцыя працуе на адыходах нафты.

Некалі на Полаччыне хадзіла легенда: быццам з боку Сафііскага сабора пад Заходняй Дзвіной ёсць падземны ход. Адны гаварылі, што ён можа прывесці ў кладку вялікіх скарбаў, другія — у белакаменны горад цудоўнай прыгажосці. Савецкія людзі зрабілі легенду рэчаіснасцю. Разам з заводам-волатам вырас белакаменны горад. «Нафтаградам» з любоўю і гордасцю называюць яго будаўнікі. Сёння ў ім прыжывае больш як 15 тысяч жыхароў. Збудоўваецца горад на разумнаму і арыгінальнаму праекту. Будынкі ў кварталах размяшчаюцца так, што няма цесных двароў, іх замяняе свабодная зялёная зона.

Будаўніцтва Полацкага нафтаперапрацоўчага вядзецца блокам. Блочная сістэма дазваляе ўводзіць завод ў эксплуатацыю па частках, не чакаючы заканчэння будаўніцтва ўсяго прадпрыемства. Першыя тэхналагічныя ўстаноўкі ўжо ўступілі ў строй, пачалі працаваць на сямігодку, на камунізм. У сувязі з гэтым на імя калектыву буйнейшай новабудоўлі сямігодкі паступіла прывітанне Цэнтральнага Камітэта КПСС і Савета Міністраў ССРС. Цэплыя словы прывітання былі сустрэты будаўнікамі з вялікім натхненнем. У адказ нафтабудаўцы абяцаюць выканаць гадавы план будаўнічых мантажных работ да 20 снежня, забяспечыць рытмічную работу ўведзеных магутнасцей і даць Радзіме сотні тысяч тон высакіх нафтапрадуктаў.

РАДКІ З ЛЕТАПІСУ

7 чэрвеня 1958 года. Першы атрад будаўнікоў паставіў палаткі каля вёскі Слабада. Пачалося будаўніцтва жылых памяшканняў. Праз чатыры месяцы — выдатная перамога: гатова восем інтэрнатаў.

25 снежня 1959 года. Адкрыўся вярхні філіял нафтавага тэхнікума. Дзесяткі будучых спецыялістаў селі за парты.

Студзень 1960 года. Пачалося будаўніцтва важнейшых устаноўкаў завода.

7 чэрвеня 1961 года. Выдатнага поспеху дабіліся брыгады мантажнікаў Васіля Шчарбакова і Івана Чарненкі. Яны скараснымі метадамі сабралі і зманціравалі першую магутную калону крэкінг-устаноўкі.

3 лістапада 1962 года. Здадзена ў эксплуатацыю наветраная кампрэсарная — першы тэхналагічны аб'ект нафтагиганта.

27 снежня 1962 года. Добры дзень, нафта! Прыбыў першы эшалон з заволжскай нафтай.

9 лютага 1963 года. Устаноўка атмасферна-вакуумнай трубчаткі выдала першае беларускае гаручае.

31 мая 1963 года. Камсамольскай арганізацыі Нафтабуда, якая заваявала першынство ў сацыялістычным саборніцтве калектываў ударных будоўляў хіміі, уручаецца пераходны Чырвоны сцяг ЦК ЛКСМБ і Дзяржаўнага камітэта хіміі.

15 чэрвеня 1963 года. Дзяржаўная камісія падпісала акт аб прыёмцы ў эксплуатацыю першай чаргі Полацкага нафтаперапрацоўчага завода.

ДЛЯ НАРОДА, У СЛУЖЭННІ НАРОДУ

3 прамовы М. С. ХРУШЧОВА
на Пленуме ЦК КПСС 21 чэрвеня 1963 года

Як мы паведамлялі, у Маскве адбыўся Пленум ЦК КПСС. На Пленуме з яркай прамовай выступіў Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў. Гавораць аб ролі Камуністычнай партыі Савецкага Саюза ў жыцці народа, ён сказаў:

Камуністычная партыя — гэта прызнаны і выпрабаваны правадыр народа. Партыя з'яўляецца арганізатарам народа, канструктарам у будаўніцтве новага грамадства, кіруючай і накіроўваючай сілай савецкага грамадства. Партыя выпрацоўвае найбольш дасканалыя арганізацыйныя формы дзяржаўнага і грамадскага развіцця. Аб'ядноўваючы ў сваіх радах найбольш перадавыя прадстаўнікоў рабочага класа, усіх працоўных, непарыўна звязаная з масамі, партыя пастаянна прыслухоўваецца да голасу народа і раіцца з працоўнымі па важнейшых пытаннях унутранай і знешняй палітыкі. Партыя існуе для народа, у служэнні народу яна бачыць увесь сэнс сваёй дзейнасці.

Сіла партыі, яе марксісцка-ленінскай ідэалогіі праверана жыццём. Вось ужо больш чым 60 гадоў партыя змагаецца за справу народа і перамагае, кіруючыся бесмяротным вучэннем марксізма-ленінізму. Пад кіраўніцтвам свайго вялікага заснавальніка і правадыра Ул. І. Леніна Камуністычная партыя прывяла рабочы клас, працоўны народ да найвялікшай перамогі ў кастрычніку 1917 года, яна арганізавала народ на абарону Савецкай Радзімы ў гады грамадзянскай вайны, у гады вайны з гітлерызмам і дабілася поспехаў у мірным стварэнні, якія здзіўляюць увесь свет!

Прамоўца прывёў некаторыя даныя аб развіцці эканомікі Савецкага Саюза за пасляваенныя гады.

За 18 гадоў, што прайшлі пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны, савецкі народ пад кіраўніцтвам партыі дабіўся выдатных поспехаў. Тэмпы нашага росту па раду важнейшых галін народнай гаспадаркі характарызуюцца наступнымі паказчыкамі павелічэння вытворчасці:

сталі — з 12,3 мільёна тон у 1945 годзе да 76,3 мільёна тон у 1962 годзе;
чыгуна — з 8,8 мільёна тон да 55,3 мільёна тон;
пракату — з 8,5 мільёна тон да 59,2 мільёна тон;
нафты — з 19,4 мільёна тон да 186,2 мільёна тон;
вугалю — з 149 мільёнаў тон да 517 мільёнаў тон;
цэменту — з 1,8 мільёна тон да 57,3 мільёна тон;
электраэнергіі — з 43 мільярдаў кілават-гадзін да 369 мільярдаў кілават-гадзін.

Успомніце, таварышы, сказаў далей Мікіта Сяргеевіч, з якой гордасцю гаварыў Ул. І. Ленін у 1922 годзе на IV кангрэсе Камінтэрна аб першых кроках развіцця нашай сацыялістычнай індустрыі. «Мы здабылі сродкі, — гаварыў Уладзімір Ільіч, — неабходныя для таго, каб паставіць цяжкую індустрыю на ўласныя ногі. Сума, якую мы да гэтага часу здабылі, праўда, ледзь перавышае 20 мільёнаў залатых рублёў, але ва ўсякім разе гэта сума ёсць, і яна прызначаецца толькі для таго, каб узяць нашу цяжкую індустрыю».

Які ж гіганцкі шлях прайшлі мы з таго часу! Цяпер толькі за чатыры гады сямігодкі пабудавана 3 700 новых буйных прамысловых прадпрыемстваў. Толькі дзяржаўныя капітальныя ўкладанні за гэтыя чатыры гады склалі 126 мільярдаў рублёў. Дзяржаўныя асноўныя фонды выраслі за гэты час на 100 мільярдаў рублёў, або ў паўтара раза. За чатыры гады ў паўтара раза выраслі нашы фонды! Гэта што, лагіроўка, таварышы? Не. Гэта — праца і пот нашага народа, яго здзяйсненні. Савецкі народ добра ведае, што калі ён не будзе самааддана працаваць, то не зможа пераадолець цяжкасці, не зможа выйсці на светлую дарогу камуністычнага заўтра.

Не ведаю, таварышы, можа гэта мая слабасць, але калі я едзу па краіне і калі гляджу на наш народ, калі бываю на прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах, мяне глыбока хвалюе і радуе ўсё зробленае народам за гады Савецкай улады. Усе, хто прыязджае да нас з-за граніцы, нават капіталісты, не могуць утрымацца ад таго, каб не выказаць сваё здзіўленне нашым шпаркім ростам. Амерыканскі фермер Гарст, з якім я нядаўна аноў сустрэўся, гаварыў:

— Калі я першы раз прыязджаў у Савецкі Саюз і хадзіў па вуліцах Масквы, то мой касцюм быў лепшы, чым у іншых. А цяпер, калі я хадзіў па вашым горадзе, то бачыў, што мой касцюм, бадай, самы горшы касцюм з тых касцюмаў, якія бачыў на вашых людзях.

Я не гавару, што мы ўсё ўжо вырашылі, што ў нас няма недахопаў. Хачу толькі сказаць, што нашы выдатныя поспехі ў камуністычным будаўніцтве на-

глядна паказваюць, што мы стайм на жыццесцвярджальным шляху. Калі ў нас сёння чагосьці не хапае, то трэба прапыльна зразумець, чаму гэта адбываецца, трэба бачыць не толькі сённяшні дзень, але і бачыць тое, што было ўчора, ведаць, што будзе заўтра. Калі супаставіць тое, з чаго мы пачалі, што мы мелі, з тым, што стварылі, што маем цяпер, то бачыш, як упэўнена і хутка наша краіна ідзе наперад да намечанай мэты і што гэта мэта будзе дасягнута. Гэта галоўнае!

Прамоўца адзначыў, што наша краіна перагнала ўжо Злучаныя Штаты Амерыкі па вылаўцы жалезнай руды, вырабу масла, цукру, шарсцяных тканін, металарэзных станкоў, піламатэрыялаў як па агульнаму аб'ёму, так і па выпуску на душу насельніцтва. Мы перагналі Злучаныя Штаты Амерыкі па здабычы вугалю і па вырабу цэменту. Мы хутка дагонім ЗША па вылаўцы сталі. Недалёкі той час, калі Савецкі Саюз не толькі дагоніць, але і пакіне ззаду Злучаныя Штаты Амерыкі — гэтага прызнае лідэра капіталістычнага свету па выпуску ўсіх відаў прамысловай прадукцыі.

Мы сарвалі разлікі імперыялістаў перамагчы Савецкі Саюз шляхам ваеннага нападу. Цяпер правальваецца іх надзеі перамагчы Савецкі Саюз у эканамічным спаборніцтве.

Імперыялізм страціў веру ў магчымасць спыніць наш рух шляхам вайны, таму што гэта вайна пагражае гібельна ўсяго капіталістычнага ладу. Імперыялісты пачынаюць усведамляць, што цяпер ужо не той час, калі Гітлер выношаваў свой вар'яцкі план, што ён лёгка і хутка дойдзе да Урала. Цяпер толькі варта рушыць рэваншстам, як яны ў першы ж гадзіны сваёй ваеннай авантуры будучы змецены з зямлі. Мне не раз даводзілася гутарыць з немцамі з Заходняй Германіі. І яны мне гаварылі, што 95 працэнтаў заходніх немцаў разумеюць усю небяспеку авантуры супраць Савецкага Саюза, а тыя пяць працэнтаў, што не разумеюць, — гэта вар'яты. Пераважнай большасці немцаў на Захадзе зразумела, што ваяваць з Савецкім Саюзам і іншымі сацыялістычнымі краінамі — гэта значыць быць знішчанымі.

Значыць, план імперыялістаў раздушыць нас узброенай сілай праваліўся. Затым яны, як я ўжо гаварыў, спрабавалі нас задзіць эканамічна. Яны рабілі ўсё, каб ізаляваць сацыялістычныя краіны, сарваць іх эканамічнае развіццё. Але і гэтыя разлікі імперыялістаў былі сарваны. Яны пісалі легенды аб слабасці і беднасці краін сацыялізма. У капіталістычным свеце знаходзіцца людзі, якія вераць гэтым легендам. Я ўжо расказаў некалькіх пра сваю гутарку з адным усходнім прынцам, які дзяліўся ўражаннямі аб знаходжанні ў Савецкім Саюзе. Ён гаварыў: пан Хрушчоў, калі я збіраўся да вас у Расію, мне не раілі ехаць, гаварылі, што ў вас камунізм. Я прыехаў, паглядзеў — ніякага камунізму ў вас няма, камунізм — гэта ў нас, усё голая ходзяць. Вось бачыце, якія ўяўленні аб камунізме ўбіваюць у галовы ідэолагі імперыялізму.

Нашы велізарныя поспехі ў развіцці эканомікі разбіваюць паклёпніцкія выдумкі імперыялістаў, паказваюць вялікія перавагі сацыялістычнай сістэмы. Гэтыя поспехі — пацвярджэнне правільнасці марксісцка-ленінскай тэорыі, нашай ідэалогіі, пераваг нашага грамадскага ладу. Яны выкрываюць фальш сцвярджэнняў ідэолагаў імперыялізму, якія спрабавалі даказаць, што капіталізм — самы прадукцыйны лад, што прыватная ўласнасць, прыватнае прадпрыемства, прыватная ініцыятыва — гэта самы магучы рухавік развіцця эканомікі.

І вось мы, камуністы, наш савецкі народ усяму свету даказалі, што нават такая адсталая ў эканамічных адносінах краіна, якой была царская Расія, пасля пераходу ўлады ў рукі працоўнага народа за кароткі гістарычны тэрмін можа ўзяць сваю вытворчасць на велізарную вышыню: яна выйшла на другое месца ў свеце па прамысловай вытворчасці, а недалёкі той час, калі зойме першае месца ў свеце.

Таварышы! Калі мы гаворым аб перамозе ў эканамічным спаборніцтве, то гутарка ідзе не толькі аб цэменце і аб метале, гутарка ідзе аб палітыцы, аб сіле нашых ідэй, аб сіле марксісцка-ленінскай тэорыі, аб перавагах планавай эканомікі, якая будзеца на аснове гэтай тэорыі, аб перавазе сацыялістычнага ладу над ладом капіталістычным.

М. С. Хрушчоў сказаў далей, што нашы поспехі бачаць не толькі сябры. Такі злосны прадстаўнік амерыканскай буржуазнай прэсы, які Гары Шварц, які лічыцца вядучым спецыялістам газеты «Нью-Йорк таймс» па «савецкіх справах», быў вымушаны прызнаць выдатныя поспехі Савецкага Саюза.

Вось паслухайце, што піша Гары Шварц: «Вобраз міфічнай птушкі-фені-

ка мімаволі прыходзіць на памяць, калі разважаеш аб дзівоснай гісторыі Савецкага Саюза за апошнія два дзесяцігоддзі. Гавораць, што спалены фенікс устаў з попелу, як толькі патух пахавальны агонь, адраджыўшыся з новай сілай і новай энергіяй. Так адбылося з «чырвоным феніксам» — Савецкім Саюзам... Шпаркасі і размах шырокага нацыянальнага адраджэння пасля жахлівых страт у другой сусветнай вайне разбурылі ўсе больш раннія чаканні на Захадзе».

Гэта — вымушанае прызнанне нашым ідэйным праціўнікам сапраўднай рэальнасці. Колькі злосці, колькі яду выплёўвалі нашы ворагі, пішучы свае выдумкі пра Савецкі Саюз. Але калі жыццё прыпрае ворага да сцяны, ён пачынае круціцца, гаварыць, што гэта казачная з'ява.

У старажытнасці была створана прыгожая казка пра тое, што птушка адраджалася з попелу. Цікавая, добрая казка, але ўсё ж толькі казка. А тое, што адбылося ў Савецкім Саюзе, — гэта не казка, гэта вялікая быль, створаная працай савецкага народа пад кіраўніцтвам нашай ланіскай партыі.

Раздумваючы пра будучыню, Гары Шварц заўвагае: «Як відаць, у бліжэйшыя гады Савецкі Саюз набудзе рысы камуністычнага грамадства багацця. Да 1970 года або крыху пазней чырвоны савецкі флаг, магчыма, будзе развівацца ў горды адзіноце над савецкай базай на Месяцы».

І далей Гары Шварц піша: «Такая магія пастаяннага шпаркага росту год за годам, без спадаў, дэпрэсій і таму падобных перашкод». І гэта напісана амерыканскім буржуазным журналістам Гары Шварцам!

Заслугоўвае ўвагі прызнанне члена ўрадавай энергетычнай камісіі ЗША Говарда Моргана.

Пасля стараннага вывучэння даных аб развіцці эканомікі Савецкага Саюза і Злучаных Штатаў Амерыкі за апошнія 15 гадоў ён зрабіў вывад, што хоць Амерыка цяпер наперадзе, але «рускія даганяюць нас з палюхаю хуткасцю».

«Усе мы ведаем, — працягае Морган, — старую амерыканскую прымаўку: «Не аглядайся. Раптам акажашся, што яны нас даганяюць». Цяпер нам няма чаго аглядацца. Яны сапраўды нас даганяюць».

Гэта піша вядомы амерыканскі ўрадавы чыноўнік! Вось як наша рэчаіснасць прымушае гаварыць прадстаўнікоў капіталістычнага свету! Мы прымуслі нашых праціўнікаў так гаварыць цяпер пра наш лад, нашу сістэму, яе перавагу. Толькі сацыялістычная сістэма дае нашай краіне магчымасць дагнаць і перагнаць у эканамічных адносінах такую высокую развітую капіталістычную краіну, як Злучаныя Штаты Амерыкі! Гэта з'яўляецца прадметам гонару ўсіх людзей нашай многанацияльнай Савецкай дзяржавы. Гэта напаўняе нас пачуццём гонару за нашу камуністычную ідэалогію, за наш савецкі лад! Ворагі Савецкай улады гаварылі, што Расія не можа ўтрымацца супраць націску імперыялізму, таму што яна разнамоўная, многанацияльная краіна. Вось яна, разнамоўная, многанацияльная краіна з насельніцтвам больш чым 220 мільёнаў чалавек, адзіная і магутная!

Усе народы нашай Радзімы маюць адзіную агульную праграму — праграму нашай партыі, іх аб'ядноўвае адзіная ідэалогія — марксізм-ленінізм. Усе нацыі жывуць адным імкненнем і рухаюцца ў адным напрамку — у напрамку, указаным Леніным, — наперад і наперад, да лабудовы камуністычнага грамадства ў СССР!

Можна было б прывесці яшчэ іншыя, больш аўтарытэтычныя прызнанні.

У сваім выдаўнім выступленні ў амерыканскім універсітэце ў Вашынгтоне прэзідэнт ЗША Д. Кенэдзі сказаў:

«...Мы можам вітаць рускі народ за яго шматлікія дасягненні — у галіне навукі і космасу, у галіне эканамічнага і прамысловага росту, у галіне культуры і актаў мужнасці». Нядрэнна сказана!

А некаторыя нашы пісьменнікі і работнікі мастацтва хочуць апляваць свой народ, працу свайго народа, хочуць чэрпаць з памяйнай ямы і малаяцца вобразам нашых людзей у самых змрочных танах. Пасаромцеся!

Партыя асуджае тых, хто навешвае ярлык «лакіроўшчыка» на нашых пісьменнікаў, дзеячоў мастацтва. Хіба з'яўляецца лакіроўшчыкам той, хто піша пра ўсё добрае, што зрабілі наш народ, наша партыя? Вядома, не! Пісьменнік, дзеяч мастацтва, які стаіць на пазіцыях партыйнасці, праўдзіва паказвае ў сваіх

творах і станоўчыя і адмоўныя з'явы ў жыцці грамадства, і робіць гэта з жыццесцвярджальным пазіцыям. У нашым жыцці, вядома, ёсць недахопы, але новае, рэвалюцыйнае ўсталёўваецца і расце ў барацьбе са старым, адкідаючы перажытыкі мінулага. Хіба можна дярпець, што сёй-той заклікае пісаць толькі аб адмоўным, выкопваць усялякія агіднасці аб нашай краіне, аб нашых людзях, аб нашай рэчаіснасці. Людзі, якія стаяць на такіх пазіцыях, — гэта агенты буржуазнай ідэалогіі ў савецкім асяроддзі.

Мы самыя рашучыя праціўнікі ашуканства. Партыя заўсёды заклікала і будзе заклікаць да выкрыцця ашуканства, яна была і будзе супраць прыхарошвання рэчаіснасці. Наша савецкая рэчаіснасць не церпіць фальшу.

Вядома, што пісьменнікаў, якія стаяць на няправільных пазіцыях, адзінакі. Думаю, сказаў Мікіта Сяргеевіч, што пасля гэтага Пленума, пасля вялікай работы, якая была праведзена, мы будзем мець новы ўздым на ідэалагічным фронце. Жыццё паказала, што наша інтэлігенцыя стаіць на правільных партыйных пазіцыях. Нельга з-за двух-трох чалавек або нейкага дзесятка людзей, якія дзейнічаюць няправільна, бачыць ва ўсім нейкі накіп і не заўважаць таго здаровага напрамку, які характэрны для дзейнасці нашай творчай інтэлігенцыі. Гэта было б вельмі шкодна для партыі, для развіцця нашай літаратуры і мастацтва, для ўсёй ідэалагічнай работы.

Цікавыя думкі выказаў прамоўца аб народнагаспадарчым планаванні.

Трэба канцэнтравана капіталаўкладанні на тых галінах, якія даюць максімальны эканамічны эффект.

У першую чаргу мы павінны забяспечыць пераважнае развіццё хімічнай прамысловасці. Чаму гэта трэба зрабіць? Таму, што з дапамогай хіміі хутчэй і лягчэй вырашаюцца самыя надзённыя задачы камуністычнага будаўніцтва: павышэнне прадукцыйнасці працы, хуткі рост грамадскага багацця, стварэнне дастатку прадуктаў харчавання і тавараў шырокага ўжытку.

Паглядзіце, як у нас складаецца абстаноўка з вытворчасцю прадуктаў харчавання і прадметаў народнага ўжытку. Вытворчасць прадуктаў харчавання перапынна расце, і мы прыкладаем намаганні да таго, каб хутчэй павялічыць колькасць сельскагаспадарчай прадукцыі. Прадукты харчавання ў нас таннейшыя, чым у краінах Захаду, таннейшыя нават, чым у Амерыцы, значна ніжэйшая кватэрная плата. Але пакуль яшчэ дарагавата каштуе адзенне, абутак, ды і не ў поўнай меры забяспечваюцца патрэбнасці ў гэтых таварах. Ці можам мы хутка вырашыць гэту праблему? Так, можам. Што для гэтага трэба? Трэба развіваць хімічную прамысловасць, якая дае самыя шырокія магчымасці для давальнення патрэбнасцей чалавека ў адзенні, абутку, а таксама мэблі і іншых прадметах хатняга ўжытку. Можна таксама з поспехам замяняць у тэхнічных вырабах прыродныя валокны хімічнымі.

Мне дакладвалі, што прадпрыемствы, якія вырабляюць штучную шэрсць, акупляюцца за паўтара-два гады. Значыць, павялічваючы выпуск хімічных валокнаў, мы будзем ствараць умовы для хуткага росту накупленняў. Вобразна кажучы, прадпрыемствы штучных і сінтэтычных валокнаў — гэта фабрыкі грошай.

Развіваючы хімію — адну з важнейшых галін цяжкай індустрыі, мы можам паскорыць выкананне пастаўленай партыйнай задачы — даваць народнай гаспадарцы многа каштоўных матэрыялаў і вырабаў, а таксама паўней задавальняць запатрабаванні насельніцтва ў прадметах народнага ўжытку. Развіццё хімічнай прамысловасці будзе садзейнічаць масаваму выпуску прадметаў народнага ўжытку, што дасць магчымасць зніжаць цэны на іх.

Цяпер я не буду гаварыць, калі мы гэта ажыццёвім, хоць гэта было б і прыёмна сказаць. Шлях да павелічэння вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі і стварэння багацця мяса, малака, масла і зніжэння цен на іх ляжыць таксама праз хімію. Для таго, каб ажыццявіць гэта, трэба даць палям мінеральныя ўгнаенні. Цяпер мы зможам гэта зрабіць.

Нядаўна я гутарыў з амерыканцам Гарстам. Гэта разумны чалавек, і ён нядрэнна да нас адносіцца. Ён сказаў: «Я ўпэўнен, і аб гэтым я скажу ў Амерыцы, што за 5—7 гадоў вы нас дагоніце па вытворчасці прадуктаў сельскай гаспадаркі. Тое, што я ўбачыў, — мяне здзіўляе».

Юныя натуралісты.

Фотааўд Н. Жалудовіча.

Пры першым зручным выпадку...

Кніжныя стэлажы зроблены па малюнку самога Шмуглеўскага. Мноства кніг. Але па іх ніяк не вызначыш прафесію гаспадара дома. Каля Стэндала стаіць даведнік народнага суддзі, каля Горкага — даведнік старшыні калгаса, побач з Маякоўскім і Ясеніным — даведнік дырэктара школы. Выпадковасць? Але тады чаму па суседству з «Механізацыяй працаёмкіх працэсаў у жывёлагадоўлі» — «Зборнік загадаў і інструкцый Міністэрства юстыцыі» і «Педагагіка»?

Дык хто ж усё-такі Шмуглеўскі? Настаўнік? Аграном? Рабочы?

І тое, і другое, і трэцяе.

Уласна, цяпер ён старшыня калгаса. Але, атрымаўшы пасля Айчынай вайны юрыдыч-

ную адукацыю, быў выбраны членам абласнога народнага суда. Працаваў і заўсёгда вучыўся ў педагагічным інстытуце. Затым быў дырэктарам школы. А пасля XX з'езду КПСС — старшыня калгаса імя Калініна каля Анжыян. І калгас гэты хутка пайшоў угору. У некалькі разоў узрасла аснашчанасць гаспадаркі машынамі, пашырана кармавая база, а пагалоўе жывёлы павялічылася ў шэсць разоў! Радуюць вока новыя дабротныя грамадскія пабудовы. Для калгаснікаў уведзена гарантыйная аплата працы.

Упершыню пра Шмуглеўскага я пачуў у Беларускаму музеі Вялікай Айчынай вайны. Асінторфскаму падполлю, якім ён кіраваў, адведзены тут цэлы стэнд. Тады, у вайну, яму было ўсяго трынаццаць год...

Цёплы майскі вечар апусціўся на вёску Пагіры. Усюды патушаны агні. Ціха і ў доме старшыні калгаса. Мы сядзім са Шмуглеўскім на ганку. Пахне бэз. Станіслаў Пятровіч успамінае ліхі час. І перад маімі вачыма паўстаюць людзі, добрыя і дрэнныя, кожны са сваім характарам, са сваім лёсам. Многіх з іх няма ў жывых. А тыя, што жывыя, несумненна пачуюць...

Мястэчка Асінторф паблізу Оршы. Адзінаццаць пасёлкаў на адлегласці 2—3 кіламетры адзін ад аднаго. У іх жылі сезонныя рабочыя. А вакол — калгасы.

Калі гітлераўцы перайшлі савецкую граніцу і скінулі першыя бомбы на нашы гарады, сын трактарыста і матарысткі торфапомпавага крана Станіслаў Шмуглеўскі перайшоў у дзесяты клас. Толькі некаторыя з мястэчка паспелі адысці разам з адступачай арміяй. Большасць засталася, замёрла ў чаканні бяды, якая ўжо стаяла ля парога.

...Блі барабаны. Вакол стаялі фашысцкія галаварэзы, накіраваўшы на натоўп людзей ствалы аўтаматаў, а ў цэнтры ўтворанага імі круга — на шыбеніцы жанчына з надпісам на грудзях: «Партызанка». На вялікім пальцы правай нагі драпіна, на якую ўселася тлустая муха. Калыхаецца павешаная і разам з ёй сіняя муха, як на качэлях... Хіба такое забудзецца?

«За што яны павесілі нашу настаўніцу? Яна ж так любіла нас! За што, за што?»

Станіслаў дзеліцца думкамі з сябрамі. І ва ўсіх у іх: у Мішы Пруднікава, у Машы Макаранка, у братоў Целяпчэнкаў у вачах толькі гнеў і нянавісць...

Аднойчы ўначы запалалі торфопомпы кран і электрамато-

ры на ўчастку, дзе немцы меркавалі аднавіць работы. Раніцай знайшлі акуркі і вырашылі: не падпалілі, пажар узнік па неасцярожнасці. Але наступны падобны выпадак насцярожыў, пачаліся рэпрэсіі.

Бургамістрам мястэчка акупанты прызначылі Івана Трубіна, начальнікам паліцыі — Скварчэўскага, пісарам — Пікара. Сэрцы юных патрыётаў не маглі мірыцца з тым, што знайшліся людзі, якія сталі прыслужнікамі, выдавалі камуністаў, састаўлялі спісы моладзі для адпраўкі ў Нямеччыну. Юнакі вырашылі забіць іх! Ведалі: вяртаюцца тыя дамоў са сваёй «работы» вечарам, утраціх, праходзіць міма дома Целяпчэнкаў, які стаяў наводшыбе. Там і вырашылі наладзіць за-саду.

Зброяй — карабінамі, кулямётам і патронамі — юнакі за-пасліся, сабраўшы яе на месцы былога бою. Частку закапалі, частку схавалі на гарышчы дома Целяпчэнкаў. Абодва браты Яўгеній і Міхаіл урачыста пакляліся быць мужнымі да канца.

І вось аднойчы залп з карабінаў забіў пісара, параніў начальніка паліцыі. Бургамістру ўдалося ўцячы. Братоў Целяпчэнкаў арыштавалі. На гарышчы іх дома знайшлі схаваную зброю. Школьнікаў Жэню і Мішу бесчалавечна катавалі ў гестапа, але яны не выдалі нікога, так і загінулі ў засценку. Гэта было першае цяжкае выпрабаванне для юных падпольшчыкаў.

Праз некаторы час частку дамоў у пасёлках Асінторфа пачалі засяляць людзі ў нямецкай форме. Але гаварылі яны па-руску. На рукавах у іх былі чатыры літары «РІНА», якія абазначалі «Руская народная нацыянальная армія». На шапках красаваліся старыя царскія кукарды. Афіцэрамі ў іх былі і рускія і немцы. Зраніцы да вечара з імі праводзілі заняткі, на якія яны ішлі, гарлапанячы старую салдацкую песню «Салавей, салавей, пташчычка!..»

Большасць людзей, што ў сілу цяжкіх абставін апынуліся ў палоне, нехаця пайшлі ў так званую «вызваленчую» армію, створаную фашыстамі. Слабыя духам не бачылі іншага выйсця. Але многія чакалі зручнага выпадку, каб павярнуць зброю супраць ворага. Голадам, нечалавечымі ўмовамі ўтрымання ў лагерах прымусалі гітлераўцы ваеннапалонных ісці ў «нацыянальныя» фарміраванні. Так ажыццяўлялася вар'яцкая думка былога палкоў-

(Заканчэнне на 4-й стар.)

МІР, ДРУЖБА, АДЗІНСТВА!

Зварот Сусветнага кангрэсу жанчын

ЖАНЧЫНЫ, МАЦІ УСІХ КРАІН, УСІХ КАНТЫНЕНТАУ, ДАРАГІЯ СЁСТРЫ, ДАРАГІЯ СЯБРОўКІ!

Мы, удзельніцы Сусветнага кангрэсу жанчын, звяртаемся да ўсіх вас.

Мы, прадстаўніцы соцень мільёнаў жанчын 110 краін, прыбылі ў Маскву з усіх канцоў зямнога шара: з Еўропы, Азіі, Афрыкі, Аўстраліі, з усіх краін амерыканскага кантынента, каб падзяліцца нашым вопытам, нашымі апаскамі і нашымі надзеямі і разам высветліць, што трэба зрабіць для таго, каб пакласці канец нашай трывозе і ажыццявіць нашы надзеі.

Нас аб'ядноўвае агульнае імкненне да трывалага міру для ўсіх народаў зямнога шара, хоць нашы краіны знаходзяцца на розным узроўні развіцця, хоць мы розныя па сацыяльнаму паходжанню, палітычным поглядах і рэлігійных перакананнях.

Мы аднадушныя ў сваім імкненні заваяваць для работніц, сялян, хатніх гаспадынь, прадстаўніц інтэлігенцыі дастойнае і справядлівае месца ў грамадстве і ў сям'і, роўнасць правоў і абавязкаў, якая даецца нам магчымасць поўнаацэнна і з годнасцю ўдзельнічаць ва ўсіх галінах у прагрэсе чалавецтва. Мільёны жанчын ужо заваявалі эканамічныя, сацыяльныя і палітычныя правы і змагаюцца за іх умацаванне і расшырэнне. Мільёны жанчын прымаюць удзел у пабудове новага грамадства на аснове поўнай роўнасці з мужчынамі.

Подзвіг Валяціны Церашковай і Валерыя Быкоўскага бліскуча даказвае, што нашы мары могуць стаць рэальнасцю.

Мы аднадушныя ў цвёрдай рашучасці заваяваць шчасце для нашых дзяцей, даць ім дзецім зямнога шара здоравае, шчаслівае, плённае жыццё.

Жанчына — маці ўсіх дзяцей свету. Мы не можам мірыцца з тым, што ў век навуковага і сацыяльнага прагрэсу, у якім мы жывём, мільёны дзяцей пазбаўлены радасці, галадаюць, застаюцца непісьменнымі, падвяргаюцца эксплуатацыі, абяздоленыя, асуджаны на заўчасную смерць.

Мы не можам мірыцца з прапагандай варажасці і нянавісці паміж расамі і народамі, з тым, што сілы рэакцыі і вайны маюць магчымасць атручваць розумы і разбэшчваць душы моладзі.

Жанчыны ўсіх краін і ўсіх кантынентаў!

Мы заклікаем вас нястомна змагацца, не баючыся цяжкасцей і ахвар, дзеля заваявання і ў абарону правоў жанчын ва ўсіх галінах — права на працу, ахову здароўя, адпачынак, культуру, эканамічных, грамадзянскіх і палітычных правоў, каб стварыць у нашых краінах і на ўсёй зямлі неабходныя ўмовы шчаслівага жыцця для кожнай сям'і, якія даюць магчымасць выходзіць пакаленні дзяцей, натхнёных вялікім ідэалам міру і дружбы паміж народамі,

сацыяльнага прагрэсу, гуманізму. Раззбраенне будзе адной з найвялікшых перамог міралюбівых людзей. Яно будзе садзейнічаць устанавленню ўсеагульнага міру, створыць умовы для сапраўднай роўнасці паміж народамі, выслабаны велізарныя матэрыяльныя і людскія рэсурсы для мірнай працы, паставіць навуку на службу чалавецтву.

Для ажыццяўлення гэтага законнага імкнення да шчасця неабходны мір і дружба паміж народамі.

Дарагія сёстры, дарагія сяброўкі ўсёй зямлі!

Мы ўстрыжваемся растучай небяспекай, якую стварае гонка ўзбраенняў, што можа прывесці да тэрмаядзернай катастрофы, тоячай сур'езнейшыя вынікі для ўсяго чалавецтва.

Каласальныя рэсурсы кідаюцца ў бездань, паглынаюцца вытворчасцю сродкаў разбурэння і знішчэння.

Усведамляючы сваю адказнасць за будучыню нашых дзяцей і за лёс міру, мы поўныя цвёрдай рашучасці ўносіць усё большы ўклад у барацьбу за ліквідацыю пагрозы вайны.

Мы хочам прымаць удзел у будаўніцтве трывалага міру. Мы хочам пабудоваць трывалы мір. Мы не хочам вайны, і мы перакананы, што канфлікты паміж дзяржавамі могуць быць вырашаны шляхам мірных перагавораў.

Мы хочам працаваць для таго, каб устанавіць ва ўсім свеце мірнае суіснаванне паміж дзяржавамі з розным сацыяльным ладам на аснове ўзаемнай павагі, тэрытарыяльнай цэласнасці і суверэнітэту, ненападу, неўмяшання, раўнапраўя і ўзаемных выгад. Мы хочам дабіцца ўсеагульнага, поўнага і строга кантралюемага раззбраення, у першую чаргу тэрмаядзернага раззбраення.

Мы заклікаем вас: змагацца разам з намі без адпачынку і перадышкі, каб дабіцца спынення ядзерных выпрабаванняў, стварэння бязатамных зон, ліквідацыі ваенных баз і адклікання войск з замежных тэрыторый; падтрымліваць выступленні дзячоў, арганізацый, урадаў, усіх тых, хто дзейнічае ў гэтым напрамку;

павялічваць колькасць выступленняў жанчын за мір, мірнае суіснаванне, раззбраенне.

Раззбраенне не вырашыць усіх нявырашаных сацыяльных і іншых праблем, але яно створыць умовы, якія будуць адпавядаць інтарсам народаў.

Справа раззбраення і міру неаддзельная ад справы народаў, якія змагаюцца за сваю нацыянальную незалежнасць.

рыялістычных дзяржаў, што праз 18 гадоў пасля разгрому Гітлера яшчэ існуюць фашысцкія дыктатары.

Усе народы павінны мець магчымасць жыць свабоднымі і незалежнымі, выбіраць для сябе спосаб жыцця і грамадскі лад.

Мы салідарны з жанчынамі, з народамі, якія змагаюцца супраць усіх відаў імперыялістычнага прыгнёту, усіх форм каланіялізму і рэшткаў феадалізму, за сваё вызваленне і нацыянальную незалежнасць.

Мы салідарны з жанчынамі, якія змагаюцца і пакутуюць у жалівых умовах фашызму. І мы змагаемся за тое, каб ні адна жанчына не знаходзілася ў турме за тое, што яна абараняла сваіх дзяцей, свабоду, мір.

Жанчыны, мы, хто дае жыццё, павінны яго абараняць.

На нас кладзецца вялікая адказнасць у справе абароны нашых правоў, шчасця нашых дзяцей, абароны міру і права народаў на незалежнасць, але мы поўныя вялікай веры ў свае сілы.

Мы прадстаўляем большую палавіну чалавецтва. Наша магучасць у нашым яднанні, якое даю магчымасць пазбегнуць да гэтага часу жахаў трэцяй сусветнай вайны.

Тое, што нас аб'ядноўвае, прадстаўляе вялікую сілу:

гэта любоў да нашых дзяцей, дружба і салідарнасць паміж жанчынамі і народамі ўсяго свету, гэта наша імкненне да міру, справядлівасці, прагрэсу і шчасця ўсяго чалавецтва.

Мы аб'ядналіся, каб сабраць і прывесці ў дзеянне ўсе сілы супраць небяспекі вайны, каб забяспечыць трывалы мір на ўсім зямным шары.

Калі мы захочам, жыццё пераможа!

Масква, 24—29 чэрвеня 1963 г.

ДЛЯ ЗДАОУЯ ПРАЦОУНЫХ

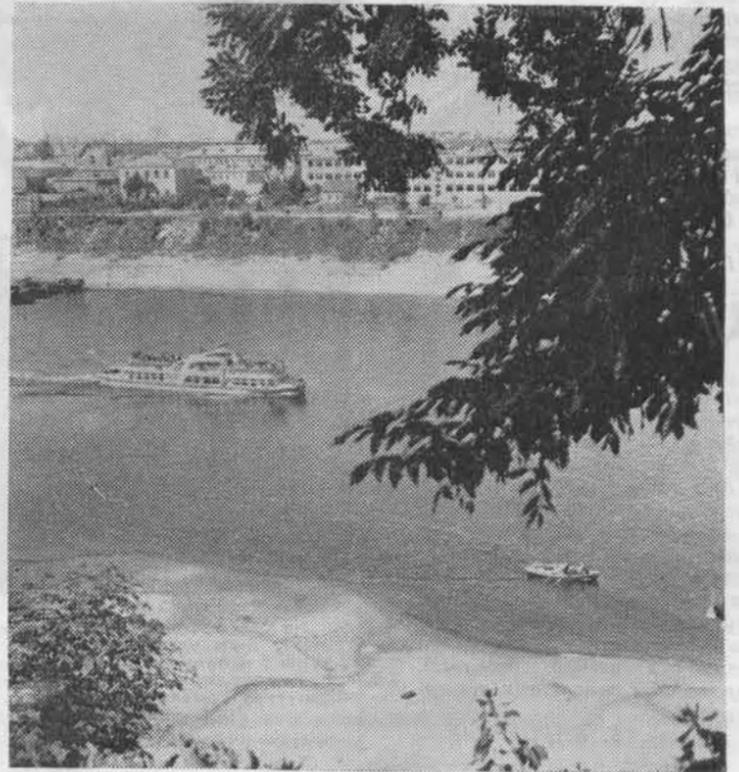
МІНСК. Па вуліцы Уральскай у сталіцы Беларусі пачалося будаўніцтва новага медыцынскага гарадка. У ім размесціцца шостая клінічная бальніца горада. Гэта ўжо трэцяя лекавая ўстанова такога тыпу, якую працоўныя Мінска атрымаюць у гэтай сямігодцы.

Заканчаюцца апошнія аддзелачныя работы ў новым галоўным корпусе другой клінічнай бальніцы. Гэта старэйшая медыцынская ўстанова горада пашырыцца яшчэ на 250 месц, папоўніцца найвышым абсталяваннем. На Бібліятэчнай вуліцы пачата будаўніцтва стаянара хуткай дапамогі. Узвядзенне новай паліклінікі заканчваецца на вуліцы Ангарскай.

За сямігодку колькасць месц у стаянарных лекавых установах горада павялічыцца прыкладна ў паўтара раза, а паліклінікі змогуць штодзённа прымаць на тры тысячы чалавек больш, чым цяпер.

Віцебск. На Заходняй Дзвіне.

Фоты Г. Уславава.

ніка царскай арміі Арлова і сына дзянінскага генерала Сахарава, якая прыйшла па густу Гітлеру і Розенбергу, стварыць ядро будучай «расійскай арміі», каб яе сіламі «дабіць бальшавікоў». Колькасць арміі меркавалася дзвесці да 2-х мільёнаў чалавек. Гнісныя кар'ерысты ўжо бачылі сябе палкаводцамі, гарцуючымі на белых конях.

Сяк-так сфарміраваныя часці брыгад атрымлівалі гучныя назвы: «Масква», «Урал», «Байкал». У брыгадзе служылі напачаткі старажытных дваранскіх сем'яў, у прыватнасці графы Пален і Варанцоў. «Наш род зноў зойме пры пецярбургскім двары сваё законнае месца!» — хваліўся Варанцоў. 22-гадовы балбес у пагонах вольнанаёмнага. «Вы, невукі, чулі пра майго праездеа, які пры імператры Паўлу?..», — высакамерна пытаўся, так і не заканчваючы фразы, Пален.

Маладыя падпольшчыкі запрашалі і іх на свае вечарыні, на якіх галоўным чынам бывалі тыя палонныя, што надзелі нямецкую форму з нянавісцю. Фашысты асабліва не прыглядаліся да вечарынак, на якіх прысутнічалі «графы». А ў Шмуглеўскага і яго таварышаў была адзіная мэта: растлумачыць людзям, што Савецкая ўлада даруе ім, калі яны адумаюцца своечасова. І іх намаганні прыносілі ўсё больш і больш карысці.

Не ў кароткім нарысе апісваць цяжкі шлях Станіслава Шмуглеўскага, Марыі Макаранка, Валі Бугаевай, якія доўга шукалі сувязі з партызанамі і, нарэшце, знайшлі яе. Наладзілі сувязь з легендарным Заслонавым, потым з камандзірам 16-й Смаленскай партызанскай брыгады Шлапаковым. У лясы да партызан спачатку падаліся многія ваеннапалонныя з лагераў, якія наадрэз адказаліся служыць у гітлераўцаў.

Пры першым зручным выпадку...

Адным з ахоўнікаў лагера быў Катляроў, які толькі пад прымусам згадзіўся пачапіць наркаўную павязку паліцая. Неяк у гэтым ён прызнаўся палоннаму Яроміну. А Яромін працаваў на торфараспрацоўках побач з падпольшчыкам Пруднікавым. Шмуглеўскі вырашыў правесці сумленнасць Катлярова. Пруднікаў прапанаваў яму вынесці з караўлінага памяшкання заражаную вінтоўку. Ва ўмоўленае месца Катляроў даставіў не толькі тое, што патрабавалі, але ў дадатак яшчэ дзве гранаты. Затым яму загадалі дастаць павязку паліцая. Дастаў. Загадалі паведаміць штодзённым паролі. Катляроў добрасумленна выконваў усё. Яму, значыць, можна верыць. Намецілі ноч уцекаў першай групы.

Паранены палітрук Яўгеній Вільсоўскі, які пазбег палону і хаваўся ў Асінторфе, добра ведаў нямецкую мову. Ён апрагнуў форму гітлераўскага афіцэра, уначы падышоў да апошняга барака паўночнага вугла. На вокліч вартавога назваў паролі і накіраваўся быў далей, а потым, нібы ўспомніўшы нешта, вярнуўся і папрасіў у вартавога прыкурыць. Кароткі ўзмах нажа, і вартавы паваліўся. Станіслаў Шмуглеўскі прывёў у тую ноч вялікую групу ваеннапалонных да Заслонава. Сярод іх быў і Катляроў.

План размяшчэння гарнізонаў брыгады, колькасць кулямётных кропак, інфармацыя аб

выступленнях супраць партызан, аб прасоўванні нямецкіх эшалонаў праз станцыю Асінаўку — аб усім гэтым даведваліся партызаны, дзякуючы Людзеву Букціку, якая працавала тэлефаністкай у адным з фашысцкіх гарнізонаў. Валі Бугаевай, афіцэранты афіцэрскай сталовай, Зіне Варламавай, сакратару бургамістра. Аб многім прагаварваліся і падвышчылі на вечарынах нямецкія прыслужнікі, многае становілася вядомым ад тых, хто, носячы адзенне і кукарду царскую, у душы заставаўся савецкім чалавекам. Першым падраздзяленнем «рускіх добраахвотнікаў», што перайшлі да партызан, была рота, якой камандаваў Базыкін. Яна пакінула гарнізон у поўным узбраенні. Фашысцкае камандаванне лічыла, што рота адправілася на нарыхтоўку дроў для ўсёй брыгады. Шмуглеўскі чакаў паблізу лесу, каб весці яе далей. І калі ён падышоў, Базыкін скамандаваў: «Смірна!» — і звярнуўся да таварышаў з кароткім словам:

— З гэтай хвіліны, — сказаў ён, — мы, як маленькі ручаёк, зноў уліваемся ў магутную раку нашай Радзімы і сумесна працягнем барацьбу з фашызмам. Крыўёно выкупім цяжкі наш грэх. Хто перадумаў — два крокі наперад!

Строй стаяў па камандзе «смірна!». 117 чалавек. Сярод іх аказаўся здраднікам толькі адзін, Пянцюхін. Ён хутка збег

да немцаў, раскажаў ім, што роту веў нейкі рыжы хлапец.

Фашысты арыштавалі ўсіх рыжых хлапцоў у наваколлі ва ўзросце ад 16 да 20 год з тым, каб наладзіць з Пянцюхіным вочную стаўку. Але работнікі камандатуры дапусцілі «памылку»: яшчэ да вочнай стаўкі пры першым допыце так збілі ўсіх трынаццаць арыштаваных, што акрываўленыя, апушытыя твары нельга было адрозніць адзін ад аднаго. Гэта і выратавала Шмуглеўскага. Даносчык не мог з упэўненасцю паказаць «таго рыжага хлапца». На наступны дзень прызначылі паўторную вочную стаўку. Але на яе Пянцюхін ужо не з'явіўся. Ваенфельчар гарнізона Іван Яромлін адправіў яго на той свет...

Адпусціўшы ўсіх «рыжых», гестапа стала за імі сачыць. Але Станіславу ўдалося вывесці да партызан яшчэ адну роту старшага лейтэнанта Леаніда Бабылёва, прычым перад уходам яны замініравалі барак і склад з боепрыпасамі.

Станіслаў застаўся ў партызан, але яго гераічную работу працягвалі іншыя. Пакуль гітлераўскае камандаванне не перадыслакавала рэшткі брыгады ў Барэзіна. Між іншым і адтуль ішлі ў лясы сотні савецкіх людзей, каб помсціць ворагу, змагацца.

...З таго часу прайшло ўжо больш дваццаці год. Былыя члены Асінторфскага падполля працуюць цяпер у розных кут-

ках краіны. Зінаіда Варламава працуе на адным з ленинградскіх заводаў, Валянціна Бугаева — урач у Аршанскім раёне, Вера Букцік таксама працуе ўрачом у Новасібірску, Марыя Макаранка — педагог у Мінску.

Што датычыцца «арганізатара» брыгады «расійскай арміі» Іванова, то пасля разгрому гітлераўскай Германіі гэты вылюдак пайшоў на службу да амерыканцаў, выкладае ў адной разведшколе. Здраднік Сахарава бачыў ў Мельбурне, дзе ён круціўся каля савецкай спартыўнай дэлегацыі...

Нашых чытачоў, несумненна, цікавіць лёс і тых, хто часова быў вымушаны апрануць гітлераўскую форму, але ў душы не прадаўся фашыстам. Пры першым зручным выпадку яны перайшлі да партызан і разам з імі білі ворага, а пасля вызвалення Беларусі ўступілі ў Савецкую Армію і грамлі фашыстаў да дня перамогі.

А. МАЙСЕЕЎ.

БАРАНАВІЧЫ

Людзі праходзяць па вуліцах і часам не заўважаюць, як закладваюцца фундаменты прадпрыемстваў і будынкаў, вырастаюць адзін за адным новыя дамы, кварталы і вуліцы. Усё гэта мы прывыклі лічыць самай звычайнай з'явай у нашым штодзённым жыцці.

Я бывала ў Баранавічах яшчэ пры панскай Польшчы. Тады гэта быў невялікі гарадок з крывымі бруднымі вуліцамі, шэрымі драўлянымі домікамі і шматлікімі касцэламі. І вось я зноў у Баранавічах, і скажу прама, я не пазнала горада.

...Вуліца імя Леніна. Гэта адна з прыгажэйшых магістралей горада. Яна зліваецца з Камсамольскай, на якой у некалькіх чатырохпавярховых дамах будаўнікі і рабочыя абутковай фабрыкі зусім нядаўна справілі наваселле.

З кожным годам Баранавічы ўпрыгожваюцца добраўпарадкаванымі вуліцамі, шырокімі плошчамі і скверамі. На базе былой невялікай арцелі, у якой у даваенны час рабілі толькі чыгуны ды патэльні, вырас завод станкапрылад. У горадзе толькі за апошнія гады пабудаваны дзiesiąты розных прамысловых прадпрыемстваў, новыя школы, паліклінікі, тэхнікумы кааператыўнай і лёгкай прамысловасці. На месцы, дзе раней была пустка, расце гарадок тэкстыльчыкаў.

За апошнія дзесьцігоддзе жылы фонд горада вырас больш чым на 400 тысяч квадратных метраў. Фактычна пабудаваны другія Баранавічы. У бягучым 1963 годзе працоўныя нашага горада атрымаюць яшчэ звыш 26 тысяч квадратных метраў жылля.

Цяжка вось так каротка расказаць пра тую змену, што адбылася за гэтыя апошнія некалькі год. У жыцці жыхароў горада Баранавічы многа добрага, светлага, радаснага.

Анна АНДРАЮК.

ВІЛЕЙКА

Не пазнаць сёння Вілейкі. За апошнія гады тут вырасла дзiesiąты новых будынкаў: дзіцячы сад-яслі, сярэдняя школа, шырокаэкранны кінатэатр, жылыя дамы. Усяго, пачынаючы з 1959 года, здадзена ў эксплуатацыю 361 збудаванне, у тым ліку 16 тысяч квадратных метраў жылой плошчы. Гэта значыць, што кожны пяты жыхар за гады сямігадкі перасяліўся ў новую кватэру.

Палепшылася бытавое абслугоўванне. Адкрыты новыя атэльэ, майстэрні, магазіны.

Пашыраецца вытворчая магутнасць мясцовых прамысловых прадпрыемстваў, рамонтнага завода, завода будаўнічых дэталей, механічных майстэрняў, цэхаў райпрамакамбіната, мэблевай фабрыкі. У бліжэйшы час пачнецца будаўніцтва льнокамбіната, на якім будзе занята больш шасці тысяч чалавек. Намечана пабудова таксама хімічнага завода па перапрацоўцы драўніннай смалы.

І. ТРУС.

ЛЕПЕЛЬ

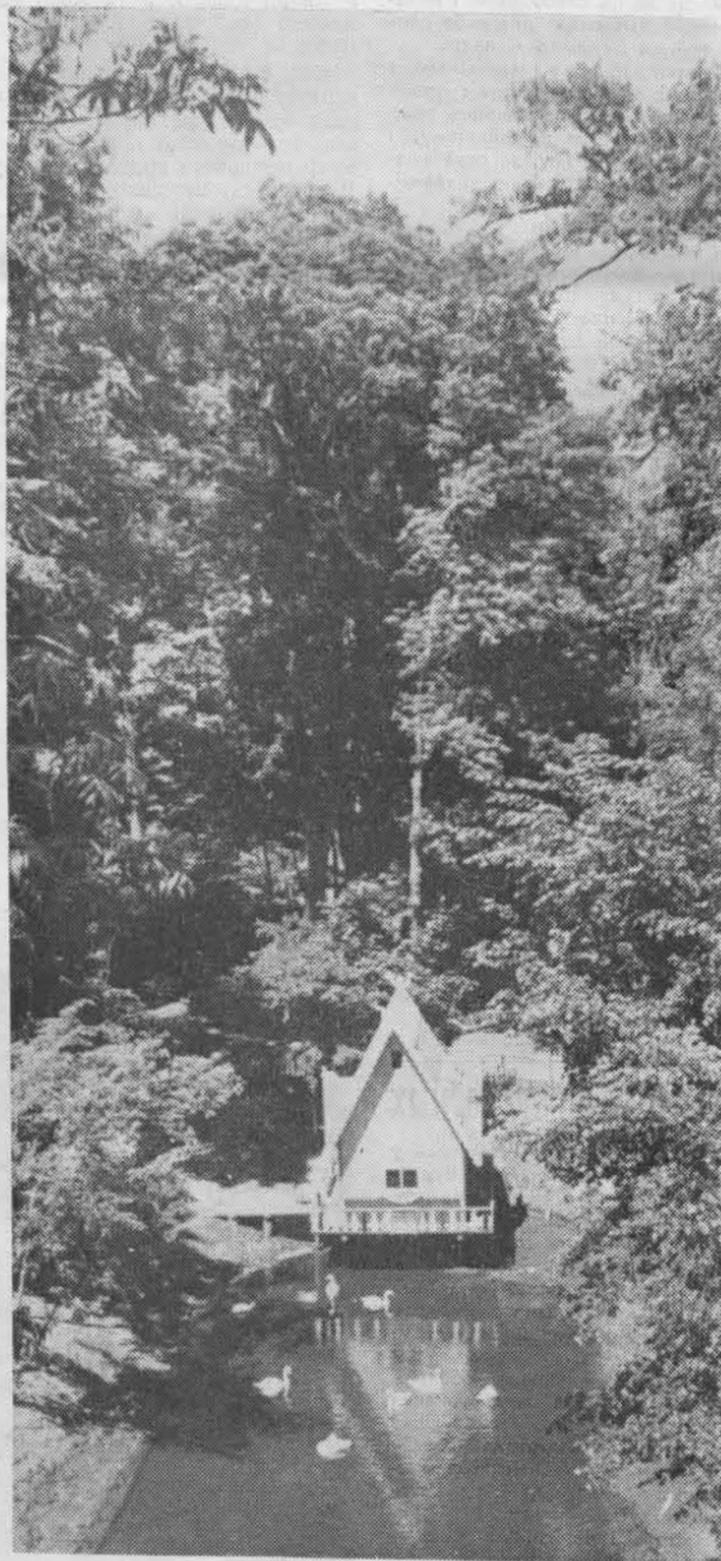
Расце і прыгажэ Лепель. За апошнія чатыры гады з'явіліся новыя вуліцы: Кастрычніцкая, Кірава, 8 сакавіка, Сацыялістычная. Цэнтральную плошчу Свабоды ўпрыгожылі шматпавярховыя дамы. Тут узведзены дом культуры, універмаг, камбінат бытавога абслугоўвання, прадуктовы магазін, вучэбны корпус школы-інтэрната. Летась здадзена ў эксплуатацыю 1070 квадратных метраў жылой плошчы.

У горадзе ўзводзяцца будынк гасцініцы, дзіцячых садоў, аптэкі, каторы сувязі і іншыя. Усяго ў Лепелі будуюцца 14 аб'ектаў.

Ф. БУТОЎСКІ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

На ўсесаюзным аглядзе паркаў культуры і адпачынку краіны, у якім удзельнічала 1500 паркаў, Гомельскі парк культуры і адпачынку імя Луначарскага заняў прызовае месца. Ён узнагароджаны дыпламам першай ступені. На здымку: адзін з куткоў Гомельскага парка.

Фотахроніка БЕЛТА.

ДЗЕНЬ ДОБРЫ, ПІЯНЕРСКІ ЛАГЕР!

Нашых маленькіх сяброў — дзяцей з Англіі і Федэратыўнай Рэспублікі Германіі, запрошаных на адпачынак у піянерскі лагер «Крыжоўка», чакалі даўно. У лагера для іх, як і для ўсіх дзяцей, якія тут адпачываюць, падрыхтавалі ўтульныя пакоі, зрабілі ўсё, каб госці маглі добра адпачыць.

І вось яны на пероне Мінскага пасажырскага вакзала. Сустрэць рэбят прыйшлі члены Беларускай секцыі па развіццю культурных сувязей з суайчыннікамі, работнікі рэдакцыі газеты «Голас Радзімы», Беларускага радыё.

Кіраўнікі дзіцячых груп Наталля Апель і Ніла Боуа вітаюцца з сустрэкаючымі і гавораць, што даехалі добра, у дзяцей цудоўны настрой, яны жадаюць хутчэй трапіць у піянерскі лагер і сустрэцца з беларускімі рэбяткамі.

Апошні адрэзак шляху ад Мінска да Крыжоўкі дзеці зрабілі ў аўтобусе з вясёлымі жартамі, песнямі. А ў лагера беларускія піянеры, нягледзячы на позні час, наладзілі гасцям цёплую сустрэчу з музыкай і кветкамі. Старшая піянерважатая Тамара Іванайна павішавала дзяцей з прыездам на бацькоўскую зямлю і пажадала ім добра і весела правесці свой адпачынак.

Рэбяткам паказалі пакоі, у якіх яны будуць жыць.

— Мне тут падабаецца, — сказаў Пеця Васіленка, хлопчык з ФРГ, а Петэр Райцаў, англічанін, які ў мінулым годзе правёў месяц на рэдзіме бацькі, дадаў:

— Яшчэ не тое ўбачыш, табе тут усё спадабаецца.

Нашы маленькія госці Тамара Шэйчук, Лена і Надзя Арловы, Клара Бурніцкая, Пеця Холанд, Том Хол і іншыя хутка знайшлі сабе сяброў сярод беларускіх рэбят і засыпалі іх пытаннямі, якія адпачываюць, дзе ўжо ўспелі пабываць і што пабачылі.

Потым дзеці выкупаліся пад душаем, павячэралі і ляглі спаць.

Заўтра ў іх пачнецца першы дзень лагернага жыцця, поўнага захапляючых гульняў, экскурсій, падарожжаў і заманлівых піянерскіх спраў.

Г. ПАРОМЧЫК.